

Aluehallintoviraston suorittamat tarkastukset tiloilla ja tukivalvonta

Kaarina 14.1.2020

Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Läänineläinlääkäri Anni Heikkonen

AVI:n tekemät tarkastukset tuotantoeläintiloilla

- Täydentävien ehtojen (TE) –tarkastukset, n. 30 tilaa/v
- Otantaeläinsuojelutarkastukset, eläinsuojelulain 48 §:n mukaan, n. 30 tilaa/v
- Lääkekirjanpidon tarkastukset
- Epäilyyn perustuvat, eläinsuojelulain 39 §:n mukaan

Täydentävien ehtojen (TE) valvonta

- Täydentävät ehdot ovat joukko vaatimuksia, joiden noudattaminen on useimpien viljelijätukien maksamisen ehtona
 - Vaatimukset ovat jo voimassa olevaa lainsäädäntöä
- Säädösperusta 2020
 - Neuvoston ja parlamentin asetus 1306/2013, Komission delegoitu asetus 640/2014 ja Komission täytäntöönpanoasetus 809/2014
 - velvoite jäsenmaalle järjestää TE-tarkastuksia
 - Maataloustukien toimeenpanolaki 192/2013 → kansallinen vaatimus
 - Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä niiden ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnasta 7/2015 muut.124/2018
 - **2020 tilanne vielä avoin**
 - **2017, 2018 ja 2019 valvottiin 1 % tiettyjä EU-tukia hakeneista tiloista**

TE-valvonta

- Valvonta maataloustoimintaan liittyvää
- Jos tilalla ei kasvateta tai pidetä maataloustarkoituksiin tuotantoeläimiä **ei** TE-valvontaa kohdisteta näihin (esim. urheilutarkoitus, kotitarvekäyttö, ”lemmikit”, hevoset, jotka hevospassissa on merkitty pysyvästi elintarvikeketjuun kelpaamattomiksi)
- Kaikki maataloustarkoituksessa pidettävät ja kasvatetut tuotantoeläimet valvotaan, vaikka eläimistä ei olisi haettu maataloustukia
- **JOS** tilalla on suomenkarjaa, suomenhevosta, suomen-, ahvenanmaan-, tai kainuunlampaita, maatiaiskanoja tai –kukkoja ja tila on solminut **alkuperäisrotujen kasvattajasopimuksen** → **kaikki valvotaan vaikka 1 kpl**

Täydentävien ehtojen (TE) valvonta

- AVIn valvontaan kuuluvat
 - Eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuotanto ja turvallisuus
 - Tuotantotilojen hygienia
 - Maidon- ja munantuotannon hygieniavaatimukset
 - Lääkityskirjanpitoa koskevat vaatimukset
 - Eläinlääkejäämät
 - Tuotantoeläimiltä kielletyt aineet
 - Kasvinsuojeluaine- ja eläinlääkejäämät
 - Eläintaudit
 - TSE-taudit
 - Tuonti/vienti
 - Eläinten hyvinvointi
 - Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti (yhteistyössä ELY:n kanssa)

AVIn suorittama TE-valvonta

- TE-otantantatarkastukset 2019
 - Satunnais- tai riskiperäinen otanta → 31 (4 satunnaista ja 27 kohdennettua) tilaa LSAVIN alueella
 - Pääsääntöisesti yhdessä ELY-keskuksen rehuvalvojan kanssa
 - Naudat, siat, lampaat, vuohet, > 350 kanan munintakanalat, broilerit ja kalkkunat
- Muun valvonnan yhteydessä havaittu puute TE-vaatimuksissa → AVI laajentaa TE-valvonnaksi (hallinnollinen valvonta). Vuonna 2019 laajennus on tehty n. 30:lle tilalla.

Muu valvonta tiloilla, joka voi johtaa TE-valvontaan

- 1) Elintarvikkeet (tuotantotilojen hygieniä, tuotantoeläimiltä kielletyt aineet ja eläinlääkejäämät)
 - Tuotantotilojen hygieniatarkastukset (maitohygieniatarkastukset, kanalat; tulee laajenemaan myös lihantuotantotiloihin KELL)
 - Salmonellavalvonta (siipikarja, jalostussikalat KELL)
 - Vierasainevalvonta (tiloilla KELL, teurastamolla TEL)

- 2) Eläintaudit (TSE-taudit, tuonti/vientivaatimukset)
 - Lampaiden ja vuohien TSE-tarkastus (KELL)
 - Tuonti/ vientitarkastukset (KELL / LEL)

- 3) Eläinten hyvinvointi
 - Epäilyyn perustuvat tarkastukset (KELL / LEL), eläinsuojelulain 39 §
 - Otantaan perustuvat tarkastukset (ns. EU-eläinsuojelutarkastukset LEL), eläinsuojelulain 48 § n. 30 tilaa

Jos TE-vaatimuksissa todetaan puutteita

- Mikäli laiminlyöntejä → LEL antaa ehdotuksen mahdollisesta tukisanktiosta ELY-keskuksen täydentävien ehtojen koordinaattorille, joka kokoaa kaikki tilalle ko. vuonna tehdyt tarkastukset yhteen ja vahvistaa lopulliset sanktioprosentit → kunnan maatalousviranomaisen tekee lopullisen valituskelpoisen päätöksen
- Laiminlyönnin osalta arvioidaan laajuus, kesto ja vakavuus
 - Varhainen varoitus
 - 1-5 % sanktioehdotus
 - Tahallisuus, 20-100 %
 - Toistuvuus, mikäli samaan arviointikohtaan kuuluvassa asiassa havaitaan puutteita tietyn ajan sisällä uudelleen.

TE-valvonta vuonna 2019

- Lounais-Suomen alueella 31 tilaa

- Siat
- Naudat
- Lampaat
- Broilerit

→ Laiminlyöntejä todettiin 4 tilalla

- Osa valvonnoista ei vielä valmiina, vierasainevalvonnan tulos ei vielä käytettävissä.

Sekä riskiotantaan että satunnaisotantaan valituilla tiloilla tehdään tilan eläimille kaikki asiaan kuuluvat tarkastukset alla olevan taulukon mukaan.

riskiotannan osaotokset:	Nautatilat			Sikatilat	Siipi-karja- tilat	Siipi- karja- tilat	Lam- mas-tilat	Vuo-hi- tilat	Muut tuo- tanta- eläimet
	tilan eläimet:			siat	broilerit, kalkkunat	munivat kanat	lam-paat	vuo-het	
riskiotannan osaotokset:	Mai-don tuo- tanto	Lihan- tuo-tanto	Vasikat						
Tarkastukset:									
Tuotantoeläimiltä kielletyt aineet	X	X		X	X				
Eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuotantohygienia	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Eläintaudit (TSE- vaatimukset)	X	X	X				X	X	
Eläinten hyvinvointi	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Rehut	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Kiellettyjä aineita, eläinlääkejäämiä ja lääkekirjanpitoa koskevat vaatimukset

1. Kielletyt aineet

- eläinten kasvua ja tuotantoa edistävät lääkeaineet (esim. stilbeenit, tyreostaatit, estradiolit, kokkidiostaatit tietyillä eläimillä)
- tuotantoeläimille kielletyt antibiootit (esim. kloramfenikoli)
 - osalla TE-otantatiloista otetaan näytteitä (veri-, virtsa-, uloste-, vesi- tai rehunäytteitä), joiden tarkoituksena selvittää, onko tila käyttänyt kiellettyjä hormoneja tai antibiootteja

2. Eläinlääkejäämät

- laajennuksen kautta, jäämä löytynyt muun valvonnan yhteydessä (esim. Ruokaviraston vierasainevalvontaohjelman mukainen näyte, meijeri- tai teurastamoilmoitus)

3. Lääkekirjanpitoa koskevat vaatimukset

- kirjanpito kaikesta lääkityksestä, myös ennaltaehkäisevästä (loislääkkeet, rokotukset)
 1. eläimen tai eläinryhmän tunnistustiedot
 2. lääkityksen antopäivämäärä
 3. lääkityksen aloittaja (eläinlääkäri, eläinten omistaja, hoitaja jne)
 4. lääkkeen/lääkerekhun käyttöaihe
 5. lääkkeen/lääkerekhun nimi
 6. lääkkeen määrä
 7. varoaika
 8. lääkkeen myyjä (/määrääjä)

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuotantohygienia (kaikki tilat)

4. Elintarvikkeiden jäljitettävyys

- AVI valvoo vain siipikarjan osalta

5. Jätteiden ja vaarallisten aineiden varastointi

- elintarvikkeiden saastumisen näkökulmasta, mm. raatojen ja jätteiden käsittely

6. Elintarvikkeista ihmisiin siirtyvien tartuntatautien kulkeutuminen ja leviäminen estetään

7. Elintarvikkeiden tuotantoon liittyvistä ihmisten terveyden merkityksellisten tutkimusten tuloksista pidetään kirjaa

- salmonellavalvontaohjelma, broilereiden kampylobakteerivalvonta
- eläinten teurastiedot, muut alkutuotantopaikalla elintarvikelainsäädännön nojalla tehdyt tarkastukset
- valvonnassa katsotaan viimeisen vuoden tietoja, kirjanpidon säilytys yleensä 3 vuotta

Miksi alkutuotannon hygienia ja tartuntatautien hallinta on tärkeää?

Vatsatautia aiheuttava alkueläintartunta leviää Keski- ja Pohjois-Pohjanmaalla – Tauti voi olla riskiryhmille hengenvaarallinen

Vasikkaripulia on esiintynyt nautakarjatililla aina, mutta aina se ei ole kryptosporidioosia.

Arkistokuva Elina Paavola

Seppo Kangas

Keskipohjanmaa+ | Ti 15.1.2019 klo 10:41 [päivitetty ti 10:53]

Miksi alkutuotannon hygienia ja tartuntatautien hallinta on tärkeää?

Lidl vetää taas naudan jauhelihaa myynnistä salmonellaepäilyn takia

🕒 18.02.2019 YLE UUTISET

Tuotteet ovat olleet myynnissä kaikissa Suomen Lidl-myymälöissä viikoilla 6 ja 7.

Siipikarjaliitto poikastiloihin iskeneestä salmonellasta: “Kananmunia ja broilerinlihaa voi syödä edelleen huoletta”

🕒 04.06.2019 YLE UUTISET

Miksi alkutuotannon hygienia ja tartuntatautien hallinta on tärkeää?

Salmonellaa kitketään parhaillaan myös keskipohjalaisilta tiloilta – Kannuksessa todettu tänä vuonna jo kolme tapausta

© 11.09.2019 YLE UUTISET

Uusia salmonellatartuntoja on tänä vuonna havaittu 19 tilalla. Niistä miltei kaikki ovat pohjalaismaakunnissa.

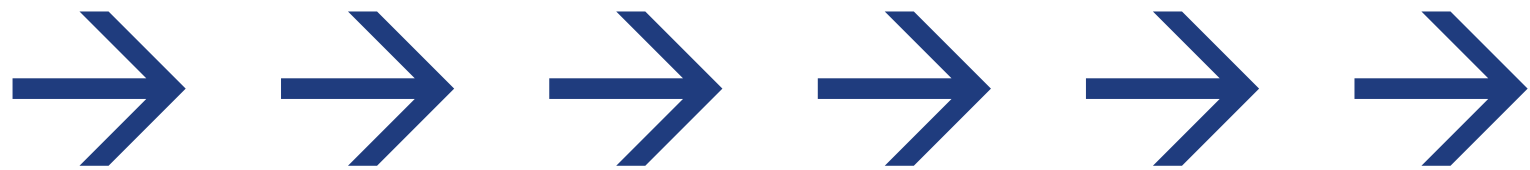
Naakkojen levittämä salmonella huolestuttaa Etelä-Pohjanmaalla – metsästäjiä haastetaan nyt maataloille naakkajahtiin

© 10.09.2019 YLE UUTISET

Salmonellatartuntoja ei ole ilmennyt toistaiseksi enempää. MTK Etelä-Pohjanmaa haastoi metsästäjät naakkajahteihin yhteistyössä maatilallisten

Miksi alkutuotannon hygienia ja tartuntatautien hallinta on tärkeää?

Pyritään varmistamaan
elintarvikkeiden
turvallisuus kuluttajille!

Eläinten hyvinvointisäädösten noudattaminen

- 1) Pitopaikan yleiset vaatimukset (rakenteet, tuotantotilan hygienia, haittaeläimet)
 - 2) Tilavaatimukset
 - 3) Eläinsuojan olosuhteet (valaistus, ilmastointi, lämpötila)
 - 4) Hyvinvoinnista huolehtiminen (sairaiden hoito / lopetus, eläinten puhtaus)
 - 5) Ruokinta ja juotto
- Vaatimukset tulevat:
- Eläinsuojelulaista (247/1996)
 - Eläinsuojeluasetuksesta (396/1996)
 - Valtioneuvoston asetuksesta sikojen suojelusta (629/2012)

Eläinten hyvinvointisäädösten noudattaminen

Yleisimmät havaitut puutteet sioilla:

- Likaisuus
- Virikkeiden puute
- Hoitamatta jättäminen

Tautiriskien käytännön hallinta tiloilla

- Eläinliikenne
 - eläinaineksen hankinta kotimaasta / ulkomailta /eläinten siirrot
- Rehut ja kuivikkeet
 - tuontirehu (mahdollinen salmonellariski)
 - haittaeläimet (jyrsijät/linnut)
 - ruokintalinjastot
- Henkilö- ja ajoneuvoliikenne
- Tautisulku
 - (**MYÖS** tilan oman väen (isäntäväki, työntekijät) tulisi kulkea tautisulun kautta!)
- Vain välttämättömät henkilöt eläintiloihin
 - suojavaatteet (haalarit & päähineet) ja –jalkineet
 - opastus tilan käytännöistä (esim. huoltomiehet, uudet toimijat)

Tautiriskien käytännön hallinta tiloilla

- Ajoneuvot ja urakoitsijat
 - rehu- ja lantareittien risteäminen
 - jäteastioiden sijoittelu
 - yhteiskäytössä olevat koneet
 - raadot ja niiden käsittely
- Kontaktit ulkomaille
 - omat ja työntekijöiden matkat (48 tunnin sääntö)
 - salmonellatesti
 - vierailualueen tautitilanteen selvitys
- Muut kotieläimet (sekatilat/siipikarja/siat)
- Pesut ja desinfiointit
- Sairastilat

Tautiriskien käytännön hallinta tiloilla

- Eläinten vastustuskyvyn lisääminen
 - hyvinvoinnista huolehtiminen
 - asianmukainen ruokinta ja veden saanti
- Tautiseuranta, teurastulosten arviointi, lääkitykset, tuotantoseuranta.
- Suunnitelmallinen terveydenhuolto
- Yhteistyö eri tahojen välillä
- Oman tilan tautiriskien kartoitus ja mahdolliset kriittiset pisteet

KIITOS!